

Gang gennem Entreprise, og da en saadan lykkelig blev opnaaet ved Ministeriets Virksomhed, fandt man sig tilfredsstillet ved den saaledes afsluttede Kontrakt. Paa næste Side kommer man ind paa et andet Gebet, nemlig paa Lankeexperimenternes, der tales nu ikke længer om den Stilling, som Rigsdagen har indtaget, men om den Stilling, som man formener, at Rigsdagen vilde have kunnet indtage under visse Forudsætninger, som ikke have været tilstede. Dette er ganske vist et besynderligt Gebet at komme ind paa, og dette erkjendes ogsaa af Flertallet. Flertallet har imidlertid udtalt sig under den Forudsætning, at Rigsdagen vilde, hvad enten man fra Begyndelsen af var kommen til den med Begjæring om en større Sum eller senere, naar det havde vist sig, at det ikke var muligt, at komme igennem med den Sum, som var bleven bevilget, ganske simpelt og kort have afsøist Sagen ved at sige: dette bryde vi os ikke om, vi holde os til Kontrakten med Entrepreneurerne og dertil, at der efter denne skal kunne staffles et brugeligt Theater, som det er udhævet i Betænkningen. Nu maa jeg tilstaa, at jeg lige overfor dette Lankeexperiment har en ganske modsat Overbevisning og altid har haft en saadan. Jeg har haft den bestemte Overbevisning og den maaste overdrevene Tillid, at, dersom det skulde vise sig, at det Overslag over Udgifterne, som blev gjort i 1870 under temmelig løse Forudsætninger, der den Gang, som bekjendt, ikke vare tilstede i nogen fuldstændig Grad, vilde medføre, at det Theater, der skulde reises, vilde komme til at lide af saadanne væsentlige Mangler, som enten strax vilde gjøre sig gjældende eller i alt Fald meget snart paa en følelig Maade vilde have tilintetgjort Frugterne af det Værk, man nu havde reist, saa vilde Rigsdagen dog være gaaet ind paa Forslaget og vilde ikke have sluttet sig til den Betragtning, at det var Nok, naar man fik et brugeligt Theater; thi jeg spørger: hvilket Theater er ikke brugeligt? Der findes ikke et Theater i Verden, hvor der spilles, uden at det maa kaldes brugeligt, og det er altsaa en overmaade slet Kategori for et nyt Theater at sige, at det skal være brugeligt, og indskrænke sig dertil. Jeg holder mig overbevist om, at Bevillingsmagten i saa Fald dog ogsaa vilde have taget noget Hensyn til, at her var Tale om Gjennemførelsen af et Værk, med Hensyn til hvilket man havde fremkaldt en lige saa betydelig Medvirkning fra Kommunens Side som den, Staten selv ydede, og hvor man havde rettet en Opfordring til Private om gennem store og betydelige Offre at bidrage Deres dertil, saaledes at man altsaa ikke ganske passende kunde indskrænke sig til at sige: Vi holde os til, at vi faae et brugeligt Theater, og hvad der ellers fremkommer, bryde vi os ikke om. Det erede Flertal har jo selv sagt i sin Betænkning, at man kunde have forskellige Meninger om, hvad der under denne Forudsætning vilde ske, og jeg har jo erklæret, at

min Formening var ganske modsat Udvalgets. Jeg har saameget mere Grund til at fremhæve dette, som Udvalget paa en ganske mærkelig Maade har villet benytte ogsaa denne Forudsætning om min Formening i saa Henseende til at rette en ny Anklage imod mig. Udvalget har tilladt sig at forudsætte, at det var min Mening, at det vilde være aldeles ønskeligt at fremkomme for Thinget med en Begjæring om en Bevilling, og at det var paa Grund deraf, at en saadan ikke var kommen frem. Jeg tror, at der, saafremt der — hvad jeg forudsætter — ikke ligger noget Fornærmeligt i dette Udtryk, dog virkelig her er en Insinuation tilstede; men den er aldeles ikke berettiget i nogen Henseende. Sa, den er endog saa meget mere uberettiget, som jeg tidligere paa det Bestemteste har udtalt mig derimod og navnlig udtrykkelig har fremhævet, at den eneste og afgjørende Grund for mig til ikke at fremkomme med et Forlangende, var den, at jeg til ingen Tid, medens Rigsdagen var samlet, var istand til at fremlægge noget Forslag til en Bevilling eller noget Grundlag for en virkelig Bevilling, som kunde siges at være af den Bestaffenhed, at Sagen om Theatrets Opførelse derved kunde faae sin Afslutning, idet der aldeles ikke til nogen Tid, selv ikke i den allerførste Tid, laa for mig nogen Basis for en saadan. Jeg udtalte tillige, at jeg maatte anse det for saa langt fra at være rigtig, at det tværtimod efter min fulde Overbevisning vilde have været det Urigtigste, en Minister kunde have gjort, at komme her og sige til Rigsdagen: Jeg er i den allerstørste Forlegenhed, jeg ved hverken det One eller det Andet, jeg kan Intet oplyse, jeg kan ikke sige Noget; men dette mener jeg dog at skulle aabenbare for dem. Jeg spørger nu: hvilken Virkning skulde det have haft, om en Minister virkelig havde gjort dette? Sa, hvilken Virkning det vilde have haft her i Thinget, overlader jeg til erede Medlemmer selv at bedømme, især naar De sette sig tilbage i den Tilstand, som var tilstede her i Marts Maaned. Men hvilken Virkning det vilde have haft paa Arbeidet, derom tilstaaer jeg, at jeg tror at have en sikkere Dom end nogen Anden her i Salen, da Tilstanden dengang virkelig var saaledes, at der skulde og maatte gjøres de største Anstrengelser for at bringe det dertil, at Bygningen kunde blive færdig, saaledes at den kunde tages i Brug til Efteraaret 1874. Det kan kun Lidet hjælpe, at man i Udvalgets Flertal siger, at man meget godt kunde have gjort det, og at det ikke vilde have fremkaldt nogen Standsning af Arbeidet. Jeg paaistaar med den fuldeste og mest afgjorte Bestemthed, at det var umuligt, at dette kunde ske, uden at en Standsning var foregaaet, og i den Henseende holder jeg mig til Alle, der have haft med Arbeidet at gøre, ligesom jeg er overbevist om, at ikke Nogen og heller ikke den Mand, der traadte til for med sin energiske Dygtighed at virke hen til,